

1

**Etiquette:
wazda?**

Stel je een doordeweekse dag voor.

Je komt in de keuken en je zoon heeft het ontbijt klaargemaakt voor het hele gezin. Jullie kunnen rustig eten. Het vullen van de brooddoos voor 's middags, gebeurt in overleg. Zonder dat je iets moet zeggen, ruimt iedereen samen de tafel op. De kinderen vertrekken vrolijk naar school en zelfs de oudste van twaalf heeft zijn fietshelm op. Je gaat nog even naar de badkamer, waar je de gebruikte handdoeken netjes opgevouwen aan het droogrek vindt. Geen haren in de douche, de vuile kleren van gisteren liggen in de wasmand en de jongste heeft warempel zijn bed opgemaakt!

's Middags krijg je een sms van je dochter om te vragen of er straks een vriendje mag mee-eten. Zij zorgen voor de boodschappen. Als je 's avonds na een drukke werkdag thuiskomt, stelt je dochter haar vriend aan je voor en vraagt ze of ze na het huiswerk nog even tv mogen kijken. Een ouder die dit meemaakt, knijpt zich tweemaal in de arm: dit is te mooi om waar te zijn... zijn dit écht mijn kinderen?

Wees gerust: behalve in ouderwetse televisieseries zijn zulke scenario's hoogst ongebruikelijk. Niemand heeft modelkinderen, net zoals geen enkel kind modelouders heeft. We leven allemaal om te leren.

Etiquette wordt vandaag niet meer aangeleerd op school. Die trend ligt al decennia achter ons, maar toch is etiquette nooit echt weggeweest. Scholen en universiteiten onderstrepen terug het belang van

- » essentiële manieren en stiptheid
- » vriendelijkheid
- » respectvol omgaan met elkaar

Ook wij hebben – met vallen en opstaan – geleerd dat het geen kwaad kan om af en toe op onze manieren te letten. We weten dat het ouderwetse begrip *etiquette*, dat in onze jeugd duf en ouderwets klonk, meer opbrengt dan we ooit hadden kunnen vermoeden. We weten dat het zoveel meer is dan louter stijve tafelmanieren. De etiquetteregels evolueren voortdurend maar de basisregels veranderen eigenlijk nooit: die draaien rond zelfrespect en respect voor de anderen. Dat is van alle tijden.

Etiquette draait om aandacht hebben voor mensen en voor de omgeving.

Elke dag opnieuw

Waarom klinkt etiquette in eerste instantie niet echt cool? Omdat het om regels draait. Kinderen en ook volwassenen tasten al eens graag af hoe ver ze kunnen gaan in het overtreden van die

regels. Zulke uitschuiers zijn de gedroomde voedingsbron voor grappige boeken en televisieprogramma's: daarin hebben helden lak aan voorschriften. En dan kom jij af met je goede manieren... je maakt een kind duidelijk dat het beloond wordt als het zich goed gedraagt. Voor ouders geldt net hetzelfde.

Etiquette is een leerproces, dat kinderen zich eigen maken door ontmoetingen met andere mensen: eerst met ouders, broers, zussen en grootouders. Daarna volgen de vriendjes op school. Elk van deze gelegenheden zijn kansen om te oefenen in de omgang met elkaar.

Een kind leert dat iedereen moet letten op zijn manieren, behalve in uitzonderlijke omstandigheden waarin de veiligheid in het gedrang komt.

Veiligheid heeft dus voorrang op etiquette.

Het tegenovergestelde van aan jezelf denken

Een ongeboren baby moet zich van etiquette niets aantrekken. Dag en nacht kan hij in de buik van mama drinken en bewegen wanneer hij dat wil. Dat mama door zijn turnoefeningen 's nachts geen oog dicht doet, kan hem niets schelen. Helaas duurt die vrijheid maar negen maanden. Zodra hij op de wereld komt, proberen wij een kind omgangsvormen aan te leren en hem geleidelijk diets te maken dat:

- » hij niet altijd en overal kan eten. Mochten we een baby constant blijven voeden, dan zou de spijsvertering aardig overstuur geraken.
- » hij de boel niet gedurig bijeen hoeft te schreeuwen.

Als we bij elke kik reageren, loert een burn-out om de hoek en is de lieve vrede zoek.

Vanaf de leeftijd van (ongeveer) twee weet een kind

- » dat hij mensen niet mag slaan
- » dat hij moet leren delen

Een kind heeft ook snel in de gaten dat mensen hem lief vinden als hij zich aan deze afspraken houdt. Hij wordt ervoor beloond. Immers:

Als je rekening houdt met anderen, krijg je er iets voor terug.

Drie sleutelwoorden helpen hierbij:

sorry
alsjeblieft
dank je

Daarnaast draait etiquette vooral en voortdurend om respect.

Respect moet er zijn in beide richtingen. Als jij verlangt dat je kind doet wat jij fijn vindt, probeer je dan ook in te leven in zijn wereld.

Jij vindt klassieke muziek geweldig? Verdiep je dan ook in de magie van monsters, kinderidolen en games. Pas als je weet wat er in de leefwereld van kinderen omgaat, kan je oordelen en eventueel bijsturen.

Niet alleen zeggen, ook doen

Etiquette is geen bundeltje regels dat je snel doorneemt voor je gaat solliciteren. Het moet een automatisme zijn: letten op de andere, denken aan zijn gevoelens... of toch ten minste doen alsof. Als ouder fungeer je – gedurende heel wat jaren – immers als rolmodel voor je kind.

Soms vind je tot je grote verbazing je eigen etiketteblunders geprojecteerd in het gedrag van je kind. Kinderen doen na wat ze thuis zien. Als ouder *zou* je dus het goede voorbeeld moeten geven, 24/24 en 7/7. Dat vergt wat moeite. Dus als je zelf winden laat aan tafel, mag je niet verwonderd zijn dat een kind dat ook doet. Als je kind jou hoort roddelen over anderen of hoort vloeken, zal hij het ook doen. Onsmakelijke gewoonten zoals neuspeuteren of nagelbijten: idem dito. Ze doen het omdat ze het zien (doen). Logisch toch?

Hier enkele handvatten om het wat vlotter te doen verlopen:

- » Spreek je pasgeboren baby aan en schuw toverwoorden als ‘sorry’, ‘alsjeblieft’ en ‘dank je’ niet.
- » Eet zelf met mes en vork.
- » Roddel niet als je kind in de buurt is.
- » Klik in de auto altijd meteen de gordel vast.
- » Word liever niet dronken als je kind in de buurt is.

Stiptheid = de beleefdheid van de koningen

Op tijd komen is een van de belangrijkste regels van de etiquette.

Als je zonder gegronde reden te laat komt, steel je tijd van een ander. En laat die tijd nu net een van de meest kostbare facetten van het leven zijn, zeker voor volwassenen. Kinderen hebben letterlijk meer ‘tijd te verspelen’, zeker als ze jong zijn. Toch is het goed om hun geleidelijk duidelijk te maken dat je zorgvuldig moet omspringen met het begrip tijd. Ouders vervullen hierin een voorbeeldfunctie.

Als je je kind belooft om tegen 16.15 uur aan de schoolpoort te staan, probeer je dan daaraan te houden. Het kind moet van zijn kant ook leren dat etiquette en timemanagement onlosmakelijk verbonden zijn. Als zoonlief om 17.00 uur naar de tandarts moet, kan hij die avond beter niet met vriendjes afspreken. Doktersbezoeken kunnen immers uitlopen en het verkeer kan aardig wat roet in het eten gooien.

Leer je kind dat omgaan met tijd een kwestie van organisatie is:

- » Geef een kind wat meer tijd dan op het eerste gezicht nodig lijkt.
- » Help een kind organiseren, zodat het tegen schooltijd aan niet naar zijn schoenen moet zoeken.

Stiptheid wordt ook weleens de ‘beleefdheid van de koningen’ genoemd. Als jullie niet tot de koninklijke familie behoren, is er geen escorte om jullie feilloos door het verkeer te loodsen. Kom je toch te laat, dan pak je het als volgt aan:

- » Verontschuldig je maar zoek geen excuses.
- » Verwittig op voorhand, als dat kan.
- » Zeg zeker niet op het laatste moment af, laat staan dat je niet komt opdagen. **Een afspraak is een afspraak.**

Etiquette & lichaamshygiëne

Vanaf de puberteit worden jongeren verknocht aan douches en scrubbeurten. Voor die tijd is het vaak doffe ellende. Geen enkel kind wast zich van nature graag. ‘Tijdverspilling’, weet je wel. Op zomerkampen wordt er om die reden weleens tegen gezondigd. Het helpt hoe dan ook als je tegen je pasgeboren baby al zegt dat je hem gaat wassen, of waarom je dat doet. Lichaamshygiëne is een belangrijk ritueel en het badje of wasmoment betekent gedurende heel wat jaren onvervangbare *quality time* voor ouder en kind.

Als je een kind vertrouwen geeft en ruimte om te oefenen, kan het zich vanaf een jaar of acht behoorlijk wassen. Inspectie ‘achteraf’, zeker voor wat de tanden, haren en de-zone-achter-de-oren betreft, is uiteraard toegestaan. Doorgaans geven kinderen zelf wel aan wanneer ze geen hulp meer wensen.

Deze richtlijnen zijn democratisch en algemeen aanvaard:

- » Een dagelijkse douche of grondige wasbeurt.
- » Tweemaal per dag tandenpoetsen – zeker ’s avonds.
- » Haar geregeld wassen en dagelijks kammen.
- » Nagels kort houden zonder-vieze-randjes.
- » Vanaf een jaar of twaalf, of bij het begin van de puberteit: Deo bij de hand!

Junior dresscode

Prinses Diana leerde haar kinderen dat er twee soorten kleren

bestaan: kleren voor de vrije tijd en ‘werkkleren’. Met dat laatste doelde ze op de garderobe waarmee ze voor het publiek verscheenen. Wij hoeven onze kinderen gelukkig niet meer in ouderwetse Britse kinderkleding te proppen: het is een van de redenen waarom ons leven een stuk eenvoudiger is dan dat van Kate en William.

Maar toch... Als ‘die van ons’ meegaan met oma op restaurant, mogen we als ouders wel even op tafel kloppen. Dan zijn sokken met een aroma van hoge gisting, een verformfaaide T-shirt en een stone washed jeans met meer scheuren dan naden... niet de beste keuze. Verder is er niets mis met slacks of een makkelijke broek, een sweater en hippe sneakers. De Britse koningskinderen kunnen er maar jaloers op zijn.

Meisjes hebben al iets sneller door dan jongens dat ook kleren praten. Laat je klassedames en -heren in wording hun eigen outfit kiezen. Zolang het maar binnen de perken blijft, zowel wat de uitstraling als de kostprijs van hun creaties betreft.

Kleed je niet te uitdagend in het gezelschap van je kind. Kinderen verfoeien ouders met te veel uitstraling, laat staan: seksuele uitstraling. Als jij je kind van school ophaalt met een décolleté waarbij de klastitularis hoogtevrees krijgt, is het voor alle betrokken partijen gênant. Onthoud: je wou zelf ook niet dat de koters met oma op restaurant met gescheurde jeans... enzovoort.

- » Leer kinderen daarnaast vooral om niet te reageren **als ze zelf zien dat iemand een fout(je) maakt** te-

gen de etiquette. In dat geval geldt er maar één regel:
doen alsof er niets aan de hand is!

- » Bij écht onbeleefd gedrag is reageren toegestaan, bij onrechtvaardigheid ook. Reageren doe je dan op een beleefde manier.
- » **Een leugentje om bestwil kan geen kwaad.** Zeg oprecht 'Wat een mooie tekening!' als je zoon of dochter in de klas een portret van je maakte dat vooral op een ontploft nijlpaard lijkt. Er is immers een verschil tussen een leugentje om bestwil en een staalharde leugen. In het laatste geval doe je er voordeel mee en kwets je anderen: te mijden dus.